

YEKA FİNANSMANI

KÜRESEL YATIRIMCI İLGİSİ PERSPEKTİFİNDEN

DR. MURTAZA ATA

KALYON HOLDİNG, ENERJİ GRUP BAŞKANI

YEKA: TAKTİK SİLAH

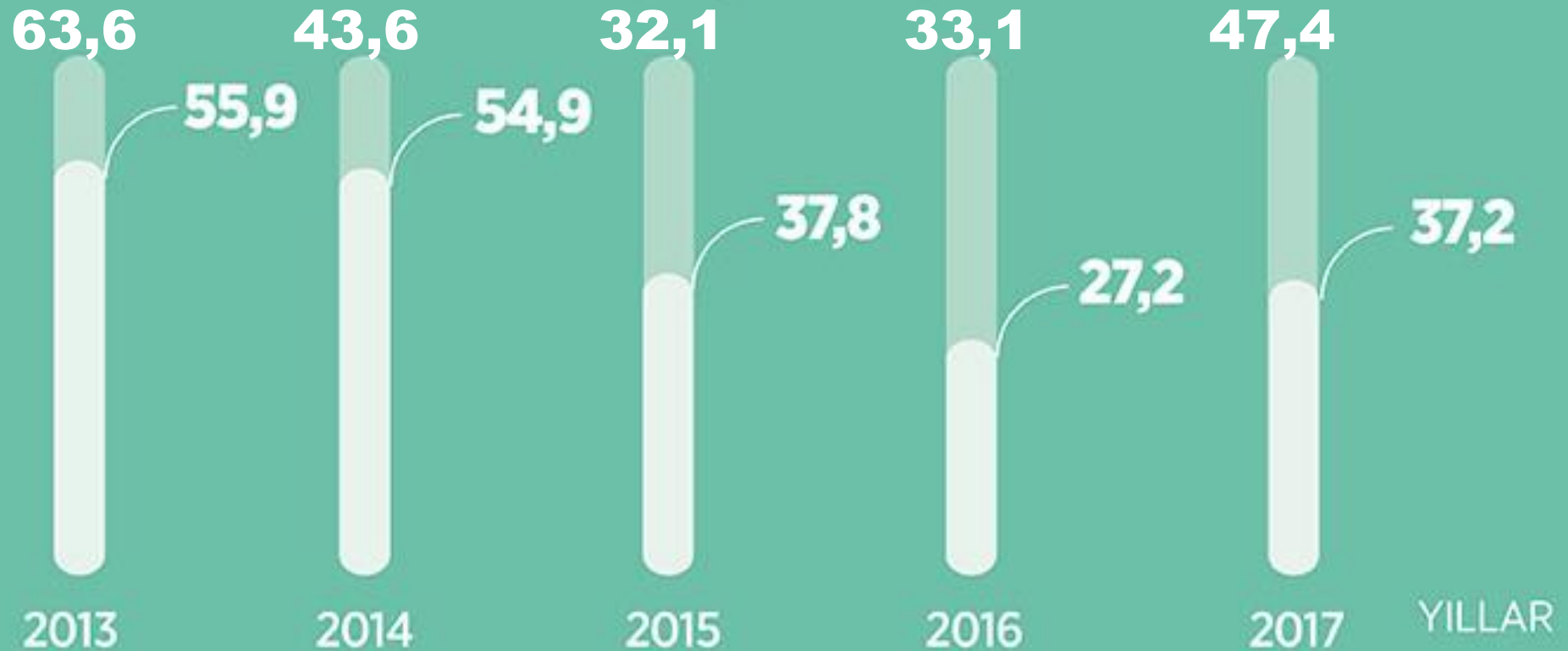
- ▶ Terörle mücadelede etkinliğimizi 2 unsur artırdı:
 - ▶ 1 teknoloji kullanmaya başladık
 - ▶ 2 teknolojinin milli olması bize üstünlük sağladı
- ▶ Terörü ateşleyen aynı odakların Ekonomik saldırısı altındayız, ve en zayıf tarafımız cari açık
- ▶ \$213b/\$220b @ 2013 – 2017, cari açığın nerdeyse tamamı enerji faturasından
- ▶ Ekonomi için verdiğimiz savaşta Enerji en stratejik cephe
- ▶ Enerji cephesinde YEKA bizim taktik silahımız, 2 yönden etkili silah;
1 enerji ithalatını azaltıyor, 2 enerjiyi üreten teknoloji de yerli/milli
- ▶ Sadece mevcut 2 YEKA + Linyit hayata geçtiğinde yıllık \$700m ithalatın önüne geçilmiş olacak

CARİ AÇIK ve ENERJİ İTHALATI

2013 – 2017 Yılları

Toplam Cari Açık : 220 milyar \$

Enerji İthalatı Toplamı : 213 milyar \$

FİNANSMAN GEREKSİNİMİ

- ▶ Ekonomik saldırı döneminde YEKA hızımızın devam ettiğini görmek memnuniyet verici
- ▶ Ancak YEKA yatırımlarını tamamlayabilmek için fon gerekliliği var:
 - ▶ Yerel para pazarında likidite yeterli değil, maliyet çok yüksek
 - ▶ Uluslar arası sermayenin/yatırımcının YEKA'ya ilgisi artırılmalı
- ▶ Uluslar arası sermayenin ilgisini büyütmek mümkün: “finanse edilebilirlik kriterlerinin” yeterliliğini gözden geçirmeliyiz
- ▶ Uluslar arası Yatırımcının «Neden Türkiye’de yatırım yapayım?» sorusuna makul cevaplar verilebilmeli
- ▶ Uluslar arası yatırımcının olmazsa olmazı: Non-recourse PF yapılabilmesi
- ▶ Kullanılacak kredi için tek teminat projenin kendisi olabilmeli, özkaynak yatırımcısının tüm sorumluluğu koyacağı özkaynak ile sınırlanabilmeli
- ▶ Şartnamelerde yatırımcının sorumluluk sınırları çok net olmalı: sınır TM

NON-RECOURSE PROJE FİNANSMANI

Borç verenler, proje tahtında sağlanan gelir teminatlarını yeterli görmeli, yatırımcıdan ek teminat istememeli. Bunu sağlamak için:

- ▶ Yatırımcıdan kaynaklanmayan nedenlerle Ekonomik değişimlerin telafisi: çok net mekanizmalarla, tarife artışı dahil tazmin edilebilmesi
- ▶ Yatırım dönemi İdare kaynaklı gecikmelerde ödeme mekanizması (deemed payment)
- ▶ İşletme döneminde İdare kaynaklı tüm gelir kayıplarında ödeme yapılması
- ▶ Satış gelirleri teminat mekanizmasına hazine desteği sağlanması
- ▶ Şartname kapsamında borç verenlerle imzalanacak doğrudan sözleşme esaslarının paylaşılması
- ▶ Projelerin işletme döneminde PPA kapsamında ödeme yapılamaması halinde borç üstlenimi/projenin kamu tarafından devralınabilmesi imkanı
- ▶ Karşılıklı fesih imkanı, fesih tazminatı
- ▶ Özel hukuk hükümlerine tabiliğin kanun güvencesinde olması

NON-RECOURSE PROJE FİNANSMANI

- ▶ Bakanlık tarafından uzun vadeli, 5 yıl, 10 yıl, YEKA yarışma takviminin resmen duyurulması
- ▶ Yarışmada USD bazlı olarak belirlenen alım fiyatının periyodik olarak US CPI değişimini yansıtacak şekilde güncellenmesi. Daha düşük risk, daha makul borçlanma maliyeti, yarışmada daha çok rekabet.
- ▶ Satınalma garanti periyodunun veya garantili alım miktarının asgari net 15 hatta 20 yıl olacak şekilde belirlenmesi. Daha uzun süre verilmesi:
 - ▶ borç servisi takvimini rahatlayacak,
 - ▶ finansman maliyetini düşürecek,
 - ▶ maliyetlerin karşılanmasını güvence altına alacak,
 - ▶ yatırımcı güvenini artıracaktır.
- ▶ Uzun vadeli projeler olduğu dikkate alınarak İdare tarafından uygulanması muhtemel yaptırımların uzun vadeli hukuki sürece dönüşmesini önlemek amacıyla bağlayıcı üçüncü taraf hakem görüşüne başvurulabilmesi.

%100 NRPF UYUMLU ŞARTNAME

Şartnamelerimizi bu hususları kapsayacak şekilde düzenlemeliyiz,
Nasıl?

- ▶ Şimdiye kadar şartnameler haklı olarak geçerli Kanuni ve mevzuat çerçevesine göre hazırlandı, NRPF uyumlu olmadı
- ▶ Öncelikle sanki hiçbir Kanuni/Mevzuat/Politika sınırlama/engeli yokmuş gibi çalışma yapılmalıdır.
- ▶ JP Morgan, Unicredit, Merrill Lynch, DeutscheBank gibi uluslar arası Undertaker/Arranger özellikli finansal danışmanlardan görüş alınır.
- ▶ %100 Non-Recourse PF temelinde, uluslar arası sermayenin tereddüt etmeden akacağı yapıda, **Non-Recourse PF şartnamesi** oluşturulur.
- ▶ Kanunlar ve mevzuat oluşturulan **Non-Recourse PF şartnamesini** destekler şekilde tadil edilmek / gerekirse yeni Kanuni düzenlemeler yapılmak üzere yukarıya arz edilir.

GÖREVİMİZ

NRPF Uyumlu Şartname Oluşturulursa;

- ▶ Uluslar arası sermayenin yatırım yapması için cazip bir ortam oluşur
- ▶ NRPF uyumlu şartname ile yerli dahil tüm yatırımcılar küresel pazardan kolayca finansman bulabilir
- ▶ Sermaye kaldıraç oranı küçülür, daha az özkaynakla daha çok yatırım yapılabilir
- ▶ Borçlanma maliyeti büyük oranda düşer
- ▶ Yarışmalarda daha fazla rekabet ile fiyatlar sürekli aşağı gider, insanımız kazanır, Türkiye kazanır.

Görevimiz: **Uluslar arası sermayenin/yatırımcının da YEKA'ya yatırım yapmasını sağlamaktır.**

TALİMAT

“Türkiye kimseden para talep etmiyor, bizim tüm çabamız uluslar arası sermayenin ülkemizde yatırım yapmasını sağlamaktır. Bunun için gereken her türlü desteği ve her türlü güvenceyi veriyoruz.”

Sayın R. Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı
1 Ekim 2018, TBMM Açılış Yılı Konuşmasından

**Çok net bir talimat var, hepimize: Uluslar arası sermayeyi
çekecek/getirecek her türlü önlemi alın!**

CARİ AÇIK ve ENERJİ İTHALATI

2013 – 2017 Yılları

Toplam Cari Açık : 220 milyar \$

Enerji İthalatı Toplamı : 213 milyar \$

